

مه‌رگی عاریف... مه‌رگی زانست ... عومهر عه‌بدول

خدايا من در کلبه فقيرانه خود چيزی دارم که تو در عرش کبریا خود نداری، چون من تو را دارم، و (چون تو خود نداری) ئەم تابلۆیه دروست ده‌کوته ئەو جیگایه‌ی که یه‌که‌مین هه‌نگاوت ده‌نایه ژووهره‌خاکه راکه‌ی مامۆستای کۆچکردوو ئەکره‌م عه‌نه‌بی هه‌ر که‌سی به‌ دیقه‌ته‌وه ئەم تابلۆیه‌ی بخویندایه‌ته‌وه تیده‌گه‌شت که ئەو زۆرتزینی لای مه‌له‌کوته‌ی بالایه‌و که‌مترینی له‌ زه‌وی، هه‌میشه عاریفه‌کان خۆیان به‌ غه‌ریب و نامۆ ده‌بینن و به‌ دوا‌ی مه‌عشوقی خۆیان‌ه‌وه‌ن تا ساتی زوتر بیگه‌نی، جیلوه‌ی خودا بۆ پیاوه عاریفه‌کان له‌هه‌ر شتیکی تر زیاتر بایه‌خی هه‌یه‌و به‌ دویدا ده‌گه‌ریین. ئەوان خودا جیا له‌خودا به‌ هاو‌ده‌م و مه‌عشوقی خۆیان ده‌بیننه‌وه و به‌ چاوی دلی خۆیان له‌ چه‌ندین شیوا‌زو به‌رگ و وینه‌دا ده‌بینن و هه‌ستی پیده‌که‌ن، خودای ئەوان له‌ خودای هه‌یج مرۆفیکی ئاسایی ناچیت و ناسینی ئەوان بۆ خودا دیسانه‌وه جیا‌یه له‌ هه‌موو ناسینه‌کان هه‌ر بۆیه له‌ میژوی ته‌سه‌وف و عاریفه‌کاندا نمونه‌ گه‌لیک به‌ر چاو ده‌که‌ون که ئەو راستیانه‌ی سه‌ره‌وه ده‌سه‌لمینن، ده‌لین جاریکیان (بیشری حافی) که سۆفیه‌کی به‌ناوبانگه‌ چاوی ده‌که‌ویت به‌ ئایه‌تی (وجعلنا لکم الارچ بساگا) ئیتر ده‌که‌ویت ته‌ سه‌ر کۆنه‌ی خۆی که چون ئەو به‌سه‌ر سه‌ره‌ی خودادا به‌ پیل‌اوه‌وه ده‌گه‌ریت له‌ کانتیکدا خودا ده‌فه‌رمویت (ئیمه زه‌ویمان وه‌ک سه‌ره‌یه‌ک ر‌اخستوه‌و بۆتان) بۆیه بریار ده‌دات که جاریکی دیکه‌ بی ئەده‌بی وانه‌کات له‌ به‌رامبه‌ر به‌خششه‌کانی خودادا تا کۆتایی ته‌مه‌نی به‌ پیا‌خواسی ده‌گه‌ریت به‌ زه‌وی دا، خوداش بۆ ئەم هاو‌ده‌مه‌ی خۆی کاریک ده‌کا که له‌ هه‌ر جیگایه‌که‌وه هاتو چۆی کردبیت هه‌یج ئازهل و بالنده‌یه‌ک پاشه‌رۆی تیدا نه‌کردوه نه‌وه‌ک قاچی موباره‌کی ئەم عاریفه‌ پيس ببیت.

ئەم وینه‌یه‌ی عاریفه‌کان گریدراوه به‌ چه‌ندین شیوا‌زو وینه‌ی تری هاوشیوه که له‌ ده‌یان و سه‌دان عاریف و خودا ناسی سه‌رده‌مه جیاوازه‌کاندا ره‌نگی داوه‌ته‌وه و گه‌شتونه‌ته ئیمه، وه‌ستان له‌سه‌ر هه‌ر لایه‌نی‌ک له‌و لایه‌نانه کاتی گونجاوی پیا‌وسته‌و ئیمه لی‌ره‌دا ته‌نها له‌ یه‌ک ره‌ه‌نده‌وه له‌م باسه‌ ده‌دوین ئەویش دنیای عاریفه‌کان چون دروست ده‌بیت و پیده‌گات و له‌ به‌رامبه‌ریشدا له‌گه‌ل پیا‌شکه‌وته‌کان و دنیای نویدا ئەوان چون رۆحیان ده‌به‌خشنه‌وه که به‌ ناچاری ئەم بابته‌ په‌لکیشمان ده‌کات بۆ ناو دوو مه‌سه‌له‌ی جه‌وه‌ه‌ری که په‌یوه‌ندیان به‌ ژیا‌نی مرۆقه‌و هه‌یه‌و هه‌بووه، یه‌که‌میان گرنگی و بایه‌خی مرۆقه‌ به‌به‌ها گه‌ردونی و ئاسمانی و رۆحیه‌کان و دووه‌میشان له‌ میژوویه‌کی تره‌وه ده‌ست پیده‌کات که عه‌قل جیگای ئەو رۆحیه‌ته‌ ده‌گریته‌وه و ناسراوه به‌ دنیای نوی و سه‌رده‌می زانست و مۆدیرنه‌و پۆست مۆدیرنه‌و... هه‌ند واته له‌ یه‌که‌میاندا ئاسمان بۆشاییه‌ گه‌وره‌کانی ناخی مرۆف پرده‌کاته‌وه له‌ دووه‌میاندا عه‌قل ئەو کاره‌ ده‌کات. ئەم مملانییه‌ تا به‌ ئیستاش درێژه‌ی هه‌یه‌و زاناو دانیانی کردۆته‌ دوه‌ره‌ی جیاوا‌زو دژ به‌یه‌ک. تا پاش سه‌رده‌مانیکی زۆر ئەو باوه‌ره

جیگیر بوو که ئاسمان و به‌ها گه‌ردوونیه‌کان هاوری له‌ گه‌ل عه‌قلی ئاده‌می ده‌کاری درێژه به‌ ژیا‌ن بدری به‌ مه‌رجی عه‌قل جه‌نگاوه‌ریکی له‌ خۆ بایی نه‌بیت وبتوانی کۆنترۆلی ده‌سکه‌وته‌کانی خۆی بکات. ئەگه‌ر له‌ زه‌مه‌نی‌کدا روح و مه‌سه‌له‌ مه‌عنه‌وی و ویزدانیه‌کان وه‌لامی زۆرتزین پرسیاره‌ کانی مرۆفیان دابیته‌وه ئەوا له‌ زه‌مه‌نیکی تریشدا زانست هه‌مان وه‌زیفه‌ی ئەنجامداوه وه ئەگه‌ر به‌ها رۆحیه‌کان مه‌حکوم بن به‌به‌رکه‌نار کردنی عه‌قل و سه‌ندنه‌وه‌ی ئیمتیازات لی‌ی ئەوا زانستیش مه‌حکوم ده‌بیت به‌وه‌ی که دستکه‌وته‌کانی مرۆف دوا جار پۆلی سه‌ره‌کی ده‌گیرن له‌ قه‌تل و عامی مرۆفدا وه له‌ گه‌ل ره‌وره‌وه‌ی پیا‌شکه‌وته‌کانی عه‌قلی مرۆفدا ئەو ئامیرانه‌ش زیاتر ده‌بن که زۆرتزین جه‌سته‌ی مرۆف به‌ره‌و له‌ ناوچونی مه‌رگ ده‌بن، که ئەمه ئەو ئەفسانه‌ هیندی‌مان یاد دینیته‌وه که به‌م شیوه‌یه‌یه

2-4-2007 17:49 بهکاتی ناوهندی ئه‌وروپا

(ئه‌هریمه‌ن) هه‌یزی شه‌ر خواز داوا له (شیوا) خوداوه‌ندی ده‌سه‌لات و توانا ده‌کات بیکاته‌ خاوه‌نی توانایه‌ک که ده‌ستی هه‌ینا به‌سه‌ر هه‌ر شتی‌کدا بیکاته‌ خۆله‌میش (شیوا) ئه‌م دوایه‌ی ئه‌هریمه‌ن په‌سه‌ند ده‌کات و توانا که‌ی پێده‌به‌خشیت ئه‌هریمه‌نیش یه‌که‌مین ئه‌زمونی توانا و ده‌سه‌لاته‌که‌ی له (شیوا) دا تا‌قیده‌کاته‌وه‌و ده‌یکاته‌ خۆله‌میش. له‌م ئه‌فسانه‌یه‌وه‌ بۆمان پونده‌بیته‌وه‌ که‌ توانا به‌ره‌می عه‌قلیاده‌می له‌ زه‌ویدا هۆکار و فا‌کته‌ری له‌ناوچه‌ی مرۆڤن و له‌و پێناوه‌شدا چه‌ندین نمونه‌ی زیندوو هه‌ن وه‌ک جه‌نگه‌ جیهانیه‌کان و پێش‌په‌فته‌ی ته‌کنه‌لوژیای سه‌ربازی و چه‌که‌ ناوکیه‌کان که‌ گه‌وره‌ترین هه‌ره‌شه‌و مه‌ترسین بۆسه‌ر ژیا‌نی هه‌موو دنیشتوانی زه‌وی و له‌هه‌ر له‌حه‌زه‌یه‌کدا گریمانه‌ی تا‌قیکردنه‌وه‌یان هه‌یه‌. ئه‌وه‌ی پالی به‌منه‌وه‌ نا ئه‌م بابته‌ بنووسم وه‌ ئه‌و پێشه‌کیه‌ بلیم مه‌رگی له‌ناکاوی هاو‌رپیم مامۆستا ئه‌که‌رم عه‌نه‌بی ته‌مه‌ن (31) سا‌لی مامۆستای زانکۆی سه‌لاحه‌دین بوو که‌ به‌و ته‌مه‌نه‌ کورته‌وه‌ توانی وه‌ک عاریفی‌کی گه‌نج و ئه‌کادیمی‌ه‌کی به‌ توانا زۆری‌ک له‌ په‌له‌کانی عیرفان و زانست ب‌بریت و سه‌ره‌نجام به‌ کاره‌ساتی ئۆتۆمبیل له‌ رۆژی (3/19) گیانی سپارد. ئه‌و له‌و سی و یه‌ک سا‌له‌دا ئه‌گه‌ر به‌ره‌مه‌کانی کۆبکریته‌وه‌ کتێبخانه‌ی کوردی چاوی رۆشن ئه‌به‌یته‌وه‌ به‌ زیاتر له‌ 15 کتێبی نه‌وعی، وێرای نوسینی نامه‌ی دوکتۆراکه‌ی که‌ بابته‌تیک بوو له‌ رۆژه‌ه‌لاتی ناوه‌راست هاوشیوه‌ی نه‌نوسرا‌بوویه‌وه‌ هه‌روه‌ها ئه‌و ب‌ریاریدا ته‌واوی غه‌زه‌له‌کانی عاریف و شاعیری گه‌وره‌ی فارس (حافیزی شیرازی) شه‌رحی زمانی شیرینی کوردی بکات و ئیستا دوو به‌رگی ئه‌و شاکاره‌ ئاماده‌ی چاپه‌و به‌داخه‌وه‌ مه‌رگ ریگای ته‌واو بوونی لیگرت، ئه‌و خاوه‌نی ئیلاهی نامه‌یه‌ که‌له‌ کاتی خۆیندنه‌وه‌یدا ر‌ووحی گه‌نجی‌کی عاریف ده‌بینی که‌ چۆن به‌ دوی جیلوه‌ی زاتی خوادا عه‌وداله‌و ڤی ته‌ی ئه‌کا.

عاریفه‌کان وا ناسراون زوتر ئه‌و ریگایانه‌ ده‌دۆزنه‌وه‌ که‌ ده‌یان گه‌یه‌نی به‌ مه‌عشوقی ئه‌زه‌لی خۆیان، ئه‌وی گه‌نجی عاریف پێی وابوو که‌ عه‌قل ته‌نها کاری ئه‌وه‌یه‌ گومان له‌ سه‌ری مرۆڤدا دروست بکات و دوودلیه‌کانی زیاتر بکات وه‌ک له‌ ئیلاهی نامه‌دا ده‌لی (ئیلاهی که‌ لی‌ت دوورم، به‌تاسه‌وه‌ به‌ره‌و ر‌ووت دیم، که‌چی له‌ دووریانی عه‌قلا لیم وون ئه‌بی، من له‌ دووره‌وه‌ جوانتر بو‌نت ئه‌که‌م، که‌چی له‌ نزیکتدا سه‌رسام ئه‌بم، ویل ئه‌بم و ده‌لی شه‌یدام شینانه‌تر خۆبیه‌ فه‌تاره‌تی عه‌قلا ئه‌دات، ئی‌ی چه‌نده‌ دووری له‌م سه‌ره‌ پ‌ر گومانه‌ی من، چه‌نده‌ نزیک‌ی له‌م ده‌لی دیوانه‌ی من)

ئه‌وان زیاتر به‌ دووی خۆیاندا ویلن، که‌ گشتنه‌ ئه‌وه‌ی خۆیانیان دۆزیه‌وه‌ که‌متر له‌ناو ئیمه‌دا جیگه‌یان ئه‌به‌یته‌وه‌.

ژیان و ته‌مه‌نی ئه‌م عاریفه‌ گه‌نجه‌ ژیا‌ن و ته‌مه‌نیکی ئاسایی نه‌بوو ئه‌و پێیه‌کی لای مه‌عشوقه‌که‌ی بوو، لای ئاسمان بوو به‌دووی جیلوه‌ی زاتی حه‌قه‌وه‌ بوو، پێیه‌که‌ی تری له‌ زه‌مین بوو ئه‌زمونه‌کانی عه‌قلی مرۆقی تا‌قیکرده‌وه‌و به‌ته‌مه‌نیکی کورت گه‌شته‌ په‌له‌ی دوکتۆرا. زۆر جار که‌ پرسیارم لیئه‌کرد دوا‌ی دوکتۆرا به‌رنامه‌ت چیه‌ ئه‌یوت: لی‌ت ناشارمه‌وه‌ دیمه‌وه‌ بۆ گوندی عه‌نه‌بی زی‌دی خۆم و ده‌بمه‌ مه‌لا به‌لام مه‌لا به‌وشکله‌ی که‌ ده‌مه‌وی نه‌ک به‌و شکله‌ی که‌ ده‌یبینم، به‌ هه‌ر حال وه‌فاتی له‌ناکاوی ئه‌که‌م عه‌نه‌بی درزیکی گه‌وره‌ی خسته‌ نیو رۆشنی‌ری کوردی و گورزیکی کوشنده‌شی له‌ روی عیرفانیانه‌ی تامه‌زرویا‌نی عیرفان و ته‌سه‌وف دا ده‌کرا کورد له‌ چه‌ند سا‌لی داها‌توودا شانازی به‌م گه‌نجه‌ عاریفه‌وه‌ بکات ئه‌گه‌ر مه‌رگ ریگای لی‌نه‌گرتایا، دروود بۆ سه‌ر گیانی پاکی مامۆستا ئه‌که‌م و ساراخانی هاوسه‌ری و هه‌یلینی جگه‌ر گۆشه‌یان.

جیگایان به‌هه‌شتی جوانی خودا بیت